

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра славянскіх літаратур**

Агрэніч Аліна Аляксандраўна

**ІНТЭРПРЭТАЦЫЯ ПАЎСТААННЯ 1863–1864 гг.
У ТВОРЧАСЦІ Э. АЖЭШКІ І У. С. КАРАТКЕВІЧА
Анатацыя да магістарскай дысертацыі**

Навуковы кіраўнік

**доктар філалагічных навук,
прафесар І.А. Чарота**

Мінск, 2018

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Магістарская дысертацыя складаецца з уводзінаў, чатырох глаў, заключэння, спісу выкарыстанай літаратуры.

Аб’ём: 70 старонак, 49 крыніц.

Ключавыя словы: СТУДЗЕНЬСКАЕ ПАЎСТАННЕ, ПАРАЎНАЛЬНАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА, ПОЛЬСКА-БЕЛАРУСКІЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ СУВЯЗІ, РАМАН, П’ЕСА, ВОБРАЗНА-СІМВАЛІЧНЫ АСПЕКТ, СІСТЭМА ВОБРАЗАЎ, ГЕРОЙ-МЕДЫЯТАР, АЖЭШКА, КАРАТКЕВІЧ

Аб’ект даследавання: раман «Над Нёманам», зборнік навел «Gloria victis» Э. Ажэшкі; раман «Каласы пад сярпом тваім», п’еса «Кастусь Каліноўскі» У. С. Караткевіча

Прадмет даследавання: вобразы-сімвалы, звязаныя з паўстаннем; вобраз кіраўніка паўстання; вобразы дваранства, сялянства, героя-медыятара; вобраз рускага чалавека ў паўстанні

Мэта даследавання: выявіць агульнае і адрознае ў інтэрпрэтацыі паўстання 1864–1864 гг. у творчасці Э. Ажэшкі і У. С. Караткевіча

Актуальнасць даследавання: актуальнасць даследавання абумоўлена яго сувяззю з адным з прыярытэтных напрамкаў сучаснага літаратуразнаўства – кампаратывістыкай. У цэнтр увагі работы трапляе актуальнае пытанне аб адлюстраванні важнай для польскага і беларускага народаў гістарычнай падзеі – паўстання 1863–1864 гг. – у нацыянальных літаратурах, усталяванні аднолькавага і спецыфічнага ў яго інтэрпрэтацыі.

Навізна даследавання: навізна работы заключаецца ў супастаўленні твораў полькі Э. Ажэшкі і беларуса У. С. Караткевіча, прысвечаных агульнаму для палякаў і беларусаў паўстанню 1863 – 1864 гг.

Вынікі даследавання: ахарактарызаваны вобраз правадыра паўстання; выяўлена стаўленне пісьменнікаў да рускага чалавека як прадстаўніка імперыя-агрэсара; даследаваныя вобразы дваранства і сялянства, усталявана роля героя-медыятара ў раманах, прааналізаваныя вобразы-сімвалы ракі, магілы, дрэва.

Галіна практычнага прымянення: матэрыялы і вынікі дадзенай працы могуць быць скарыстаныя для далейшых даследаванняў у галіне кампаратывістыкі, пры складанні спецкурсаў і дапаможнікаў па беларускай і польскай літаратурах, гісторыі Польшчы і Беларусі.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Магистерская диссертация включает в себя введение, четыре главы, заключение, список использованной литературы.

Объём: 70 страниц, 49 источников.

Ключевые слова: ЯНВАРСКОЕ ВОССТАНИЕ, СРАВНИТЕЛЬНОЕ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ, ПОЛЬСКО-БЕЛОРУССКИЕ ЛИТЕРАТУРНЫЕ СВЯЗИ, РОМАН, ПЬЕСА, ОБРАЗНО-СИМВОЛИЧЕСКИЙ АСПЕКТ, СИСТЕМА ОБРАЗОВ, ГЕРОЙ-МЕДИАТОР, ОЖЕШКО, КОРОТКЕВИЧ

Объект исследования: роман «Над Нёманом», сборник новелл «Gloria victis» Э. Ожешко; роман «Колосья под серпом твоим», пьеса «Кастусь Калиновский»

Предмет исследования: образы-символы, связанные с восстанием, образ диктатора восстания, дворянина, крестьянина, героя-медиатора, а также образ русского человека в восстании

Цель исследования: выявить сходства и отличия в интерпретации восстания 1863 – 1864 гг. в творчестве Э. Ожешко и В. С. Короткевича

Актуальность исследования: актуальность исследования обусловлена его связью с достаточно приоритетным направлением современного литературоведения – компаративистикой. В центре внимания исследования находится актуальный вопрос о отображении в национальных литературах важного для польского и белорусского народов исторического события 1863 – 1864 гг. и установлении общих и специфичных способов его интерпретации.

Новизна исследования: новизна работы заключается в сопоставлении произведений Э. Ожешко и У. С. Короткевича, посвящённых общему для поляков и белорусов восстанию 1863 – 1864 гг.

Итоги исследования: охарактеризован образ диктатора восстания; выявлено отношение писателей к русскому человеку как представителю империи-агрессора; исследованы образы дворянина, крестьянина и героя-медиатора, проанализированы образы-символы реки, могилы, дерева.

Сфера практического применения: материалы и итоги данной работы могут быть использованы для дальнейших исследований в области компаративистики, при составлении спецкурсов и пособий по белорусской и польской литературах, истории Польши и Беларуси.

GENERAL DESCRIPTION OF WORK

The master's thesis includes an introduction, four chapters, a conclusion, a list of used literature.

Volume: 70 pages, 49 sources.

Keywords: JANUARY REBELLION, COMPARATIVE LITERATURE, POLISH-BELARUS LITERARY COMMUNICATIONS, ROMAN, PIECE, CASE-SYMBOLIC ASPECT, SYSTEM OF IMAGES, HERO-MEDIATOR, AZHESHKA, KARATKEVICH

The object of the research: the novel «Above the Neman», a collection of short stories «Gloria victis» by E. Azheshka; novel «Ears under your sickle», play «Kastus Kalinovsky» by V. Karatkevich

The subject of the study: images-symbols associated with the uprising, images of the dictator of the insurrection, the nobleman, peasant, hero-mediator, and also the image of the Russian man in the insurrection

The purpose of the study: to identify similarities and differences in the interpretation of the uprising of 1863–1864. in the works of E. Azheshka and V. Karatkevich

The relevance of the study: the relevance of the study is due to its connection with the rather priority direction of modern literary criticism – comparativistics. The focus of the research is the topical issue of mapping the historical events of 1863–1864 important in the national literatures for the Polish and Byelorussian peoples. and on the establishment of general and specific ways of its interpretation.

Novelty of the research: the novelty of the work is the comparison of works dedicated to the general uprising of the Poles and Byelorussians of the uprising of 1863–1864, the authorship of the representatives of the Polish (E. Azheshka) and the Belarusian (V. Karatkevich) literatures.

Results of the study: the image of the dictator of the uprising was characterized; the attitude of writers to the Russian person as the representative of the empire-aggressor is revealed; images of a nobleman, a peasant and a hero-mediator, images of symbols of a river, a grave, a tree are analyzed.

Sphere of practical application: the materials and results of this work can be used for further studies in the field of comparativistics, in drawing up special courses and manuals on Belarusian and Polish literature, the history of Poland and Belarus.